

vil den ligesom hidtil vide at forstaa Loven, saa vidt muligt uden at komme i Strid med selve Ordlyden, i Overensstemmelse med sin Opfattelse. Dette finder jeg ikke fortjener nogen Dadel, det er ganske naturligt; det vilde Enhver i en saadan Stilling gjøre. Det forekommer mig derfor, at dersom virkelig dette Lovforslag skal lægges til Grund for Forhandlingerne, saa maa der ganske anderledes tydeligt, bestemt og klart udtales, at det, der her er tilfjeldet, ikke er ad nogen som helst Veie at vindicere for de kirkelige Diemed en særlig Stilling paa Jimantsloven, men derimod at gjøre disse Midler saa frie over for Lovgivningsmagten som alle andre Statsmidler. — Der er ganske vist en hel Del Enkeltheder, som jeg endnu kunde ønske at omtale, men der er kun en, som jeg ikke kan lade være nu at omtale, ellers skal jeg ikke komme ind paa Enkelthederne. Der findes i § 9 i det af Ministeriet forelagte Lovforslag en Bestemmelse om, at „til Stiftandsættelse, Ombygning eller Indretning af Embedsboliger saa og til Embedsjordernes Forbedring kan der tilstaaes Præster, der ansættes, efter at denne Lov er traadt i Kraft, Embedsloaan“ o. s. v. En tilsvarende Bestemmelse findes ogsaa i det andet forelagte Lovforslag over for Bygningsloaan, haade de, der allerede ere fætte, og de, der i Fremtiden maatte ske, og jeg finder, at denne Indrømmelse er overordentlig stor. Jeg har ikke ringe Betænkelighed ved at gaa ind paa, at Statskassen til enhver Tid skulde betale Halvparten af Bygningsomkostningerne ved nye Præstegaarde eller ved Hovedreparationer; thi jeg vil bede det ærede Thing være forvisset om, at i den nærmeste Fremtid, efterhaanden som Præsteembederne gaa over til at lønnes paa denne Maade, ville Begjæringer, og det uafviselige Begjæringer, af den Slags strømme ind over Kultusministeriet, idet der er faret meget lempeligt frem overfor Præsterne med Hensyn til Præstegaardens Bedligeholdelse. Dette har Enhver kunnet overbevise sig om, som har levet sin Tid paa Landet, og det er sikkert, at der her vil blive Tale om meget store Summer. Denne Indrømmelse er dog tænkelig; men at gjøre den samme Indrømmelse overfor Forbedringen af Embedsjorderne, vil efter min Opfattelse være ganske forkasteligt; thi hvor tidt vil det ikke ske, at den, der forbedrer sin Embedsjord i Begyndelsen af sin Embedstid, lader den forfalde mod Slutningen. Jeg tror ikke, at saadanne Ting ere praktiske. Denne Bestemmelse findes heller ikke i det andet Lovforslag, og jeg skal derfor ogsaa i den Henseende foretrække dette. Hvorfor jeg i det Hele taget foretrækker det Lovforslag, som er forelagt af de 10 Medlemmer, er, fordi det er saa gjennemfigtigt og klart — jeg tør i jo ikke bruge Sigelser, ellers vilde jeg sige — som den lyse Dag. Efter dette Lovforslag kan man se, hvorledes Sagen i sin Helhed efterhaanden vil stille sig, hvilket ikke er muligt efter det Forslag, som er forelagt af den høitæredede Minister. Hvad jeg derimod vil

indvende imod det af de ti ærede Medlemmer indbragte Forslag, er, at Antallet af 1ste og 2den Klasse's Embeder er indskrænket temmelig meget. Det forekommer mig saaledes at være lovligt Lidt, at kun 100 Præster skulle være paa høiest Gage og kun 300 paa næsthøiest Gage, saa at altsaa $\frac{2}{3}$ af Embederne komme paa lavest Gage. Jeg haaber imidlertid, at der vil blive nehsat et Udvalg, og jeg skal da, for saa vidt der bliver taget særligt Hensyn til det af de 10 Herrer indbragte Forslag, henstille mine Bemærkninger paa dette Punkt til Udvalgets Overveielse. Ligeledes ønsker jeg at gjøre en Bemærkning med Hensyn til Alderstillaaget, saaledes som det er foreslaaet i begge de foreliggende Lovforslag. Det forekommer mig nemlig at være mindre anbefaleligt at binde Opnaaelsen af Alderstillaag til ærede Samtidiges dødelige Afgang; men i begge Forslag hedder det, at en vis Part af de eldste Præster skal have saa og saa Meget i Tillæg, en vis Part af de næstfølgende Præster saa og saa Meget osv. Jeg mener, at det vilde være det absolut Rigtige at knytte Alderstillaaget til en bestemt Embedstid, og jeg tror ikke, at man derved vilde komme ind paa større Vidtløstigheder eller vanskeligere Beregninger end ved den Fremgangsmaade, der her er foreslaaet. Ogsaa dette Punkt tillader jeg mig at henstille til det eventuelle Udvalg.

Det vil vistnok fremgaa af, hvad jeg har sagt, at medens jeg varmt slutter mig til Bestraelferne for at bringe Præsterne paa fast Løn, og det ikke væsentlig for Menighedernes Skyld, men for Præsternes egen Skyld, for deres Virksomheds Skyld, for at der ikke skal lægges dem Sten i Veien — og de Sten, der ligge haardest, ere altid Sølvestenene —, saa kan jeg paa den anden Side ikke være med til at fastslaa Bygprincipet, og navnlig ikke være med til, at Præsterne skulle have Kontorforretninger for Staten; men jeg maa holde paa fast Lønning med Penge. For saa vidt man i sin Tid maatte komme tilbage til, delvis Lønning efter Bygprincipet, skal jeg gjerne være med dertil ogsaa for Præsternes Bedkommende, idet jeg anser en saadan Lønningsmaade for rigtig. Jeg maa altsaa fra mit Stede anbefale det af de ærede 10 Medlemmer stillede Forslag som det, der er det bedste.

P. G. Olsen: Dersom Enhver især i en Sag som denne, der, om jeg ikke huster feil, har staaet paa Dagsordenen i 18 Aar, vil fastholde sin Anskuelse om, hvad man anser for Idealet, og ikke vil lade sig rokke deraf, er der lige saa lidt Udfigt til at faae den Sag gjennemført nu som tidligere. Jeg troer derfor, det bliver nødvendigt at tage noget Hensyn til, hvorledes denne Sag har stillet sig i Fortiden, for deraf at drage Slutning om, hvorledes den vil kunne gennemføres i Fremtiden. Hvad den ærede sidste Taler sagde, skal jeg slet ikke indlade mig paa. De fleste af